

PP a can Blanco i BNG a can Rajoy

Des que l'any 2000 José Luis Rodríguez Zapatero va accedir a la secretaria general del PSOE, és tradició, durant les nits electorals, que alguna ràdio poc amiga dels socialistes informe, amb to burleta, dels resultats a la petita Palas de Rei.

És el municipi nadiu de José Blanco, de *Pepino*, com els agrada dir als locutors quan recorden que, aquesta vegada també, el PP ha arrasat a la capital de la comarca d'Ulloa, la dels *pazos* –tots ells, per cert, de titularitat privada i que no és possible visitar–, bressol humà i polític del número dos socialista.

Per Palas de Rei, terra de bon formatge, passa la ruta principal del camí de Sant Jaume. Encara sort. Els hostals i restaurants hi abunden, i juntament amb les funeràries –n'hi ha dos, a la carretera que travessa la localitat–, conformen bona part de l'oferta comercial. Comptant-hi les parròquies, no arriben a 4.000 veïns. És un *concello* petit i dispers, dels molts que hi ha escampats per Galícia. Dels molts que, vistos des de l'avió, fan l'efecte de ser producte d'una pluja fina de casetes.

Com a tants i tants indrets semblants, el PP s'hi ha ben assentat. Costa recordar, fins i tot, si l'UCD va arribar a governar el poble, o si directament va ser Aliança Popular, qui en va prendre les regnes. El domini dels conservadors al medi rural és abassegador, si bé, a poc a poc, PSdG i BNG han fent forat en municipis mitjans o petits-mitjans on la tradició, cada diumenge de votacions, era anar en massa a votar PP.

Potser és el mirall dels set grans municipis gallecs: a tots set, en les eleccions gallegues del 2005, la suma del bipartit va superar còmodament la dels populars. També allà on el PP ostenta l'alcaldia –a Vigo, malgrat tenir 10 regidors de 27–, a Ferrol –on PSdG i BNG en tenen 10, per 7 dels populars– o a Orense –ací sí, el PP té la majoria absoluta, encara que per una sola acta de diferència–. La Corunya i Lugo són governades en solitari pels socialistes, Santiago té alcalde socialista fruit d'un pacte amb el BNG, i a Pontevedra manen els nacionalistes, amb el suport del PSdG.

Ciutats d'esquerra i poblets conservadors. La dicotomia entre el camp i l'urbs és un fet, a Galícia, tot i que PSdG i BNG pensen que ara també s'assentaran als prats.

Per què aquesta diferència de vot entre la ciutat i el camp? Fernando Pensado, alcalde de Palas de Rei pel PP, afirma que “a l'interior, la gent és més conservadora i tradicionalista”. Pensado, diputat al Parlament galleg durant catorze anys, ho té clar: “De vot captiu, no n'hi ha. El que passa és que el PP no és un partit de classes. Jo me'n ric, amb allò de la boina i el birret.” La fama clientelar i caciquil de Galícia, segons qui també és el metge del poble, “és falsa”. “Si ho fa el PP, és clientelisme; si ho fa el PSOE,

Els alcaldes de Lugo –Xosé López Orozco, del PSdG, a l'esquerra– i de Pontevedra –Miguel Anxo Fernández Lores, del BNG– porten vuit anys al poder, i tot indica que hi continuaran. A sota, Lugo.

A. NUSA TERRA / EL TEMPS

és progressisme, ajuda les classes desafavorides. Hi ha qui llança la pedra i amaga la mà. Avui la gent no és ximple.”

Horacio Rouco, secretari general de la Comarca del Sudest i candidat a l'alcaldia de Palas, explica, en canvi, que “el vot rural sempre és agraït, proper al poder i sovint fruit del costum; des de l'alcaldia, és un vot molt fàcil de treballar, la política es fa a tocar de la gent. El PP sempre ha estat considerat un partit fort i de poder”. La feina de Rouco no és fàcil, ja que el PP té vuit regidors, per dos del PSDG i un del BNG. L'any 1987, la candidatura local l'encapçalà Blanco, que va deixar els socialistes a 300 vots del govern: va pujar d'un a sis regidors.

“No entra en el meus plans perdre l'alcaldia”, assegura Pensado, “tot i que per al candidat del PSOE seria un orgull poder oferir-li el meu cap a Pepe Blanco. Podria demanar-li tot allò que volguera, a canvi”. Rouco avisa: “Els millors resultats municipals de la història del PSOE gallec seran els d'enguany.” “Blanco assistirà a la presentació de la llista”, preveu, i no deixarà de visitar esporàdicament els pares, que viuen a Palas, també població nadiua de la dona.

Huracà a Lugo. Després de l'èxit parcial del 1987, José Blanco va pujar a Lugo per dirigir el partit a àmbit provincial. Precisament allà, els socialistes van obtenir en les últimes municipals el 51% dels vots -PP i BNG van baixar 9 punts cadascú, i el PSDG en va créixer 28, en relació al 1999-. Aquesta ventada que ha sacsejat el mapa polític de Lugo té nom i cognoms: Xosé Clemente López Orozco, alcalde des d'aquell any gràcies a un pacte amb el BNG, al qual gairebé va engolir-se quatre anys després i a les conselleries dels quals acusa ara de no voler invertir a la seua ciutat: “El problema és que no han paït la síndrome Orozco”, raona orgullós. “Quina culpa tinc que el poble em vote? Fan sentir-me extraordinari, els senyors del BNG.”

López Orozco, molt popular i, segons alguns, molt populista, creu que la gent “vol que el seu alcalde solucione problemes, que no en genere cap, no importa tant la ideologia. Endreçar un carrer o escoltar la gent no té res a veure amb la ideologia de cadascú”. L'alcalde de Lugo té costum de parlar de manera fluïda amb els conciudadans, als quals rep individualment al seu despatx. Una

Fernando Pensado, dalt, alcalde de Palas de Rei des del 1997, va estrenar-se com a regidor el 1983. A sota, Horacio Rouco, del PSDG: “Pepe vindrà a la presentació de la llista.”

manera de fer que dista ben poc de la que practiquen molts alcaldes de pobles que no s'acosten, ni de lluny, als vora 100.000 habitants de la ciutat d'Orozco. De fet, el batlle de Lugo es limita a considerar-se “un administrador”: “M'agrada dotar d'un aire il·lustrat les obres que inaugure: als rètols sempre apareix que ‘o pobo de Lugo sufragou...’” Diu que el clientelisme rural “no era un mite, sinó una realitat, i en queda, tot i que la gent està més preparada i coneix millor els seus drets. Afortunadament, la gent és més lliure, no té por d'exigir. Jo i més gent hem propiciat això”. Esmenta ciu-

tats de Lugo que volten els 10.000 habitants i les governa l'esquerra, “com ara Foz o Ribadeo”, per exemplificar “el canvi generacional i de mentalitat, tot i que la gent gran encara s'hi resisteix”.

Per últim, insisteix a criticar la Vicepresidència de la Xunta i la Conselleria de Cultura, ambdues en mans del BNG, “que eviten que Lugo, l'única de les set grans ciutats de Galícia que encara no en té, dospose d'un auditori”.

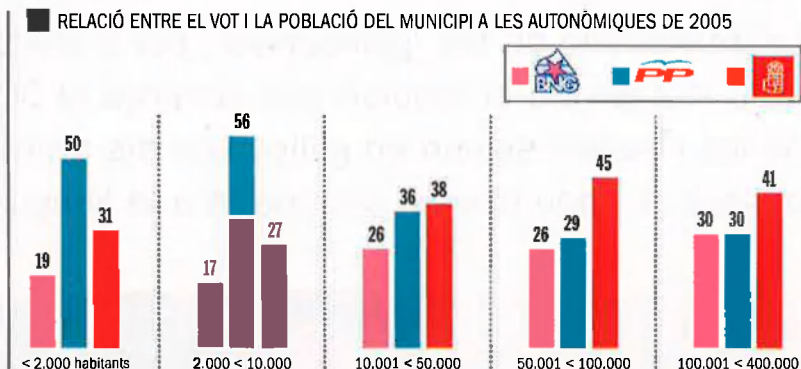
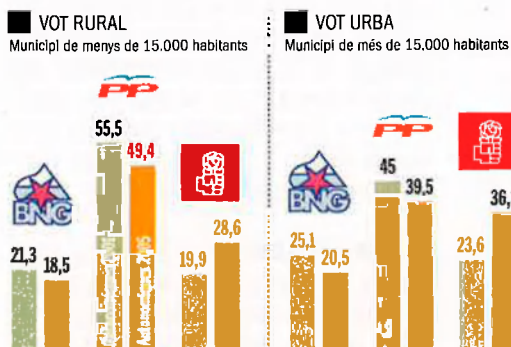
BNG a can Rajoy. Manuel Fraga va estudiar amb el pare de Mariano Rajoy. Anys a venir, el company de pupitre de Rajoy pare i el seu propi fill escriurien bona part de la història d'AP i del PP.

Rajoy és de Pontevedra. De la capital. Als pocs anys se'n va anar a estudiar als jesuïtes de Lleó, ciutat en què aleshores també era estudiant, amb pitjors notes, Zapatero. Qui li havia de dir a Rajoy, en aquells anys de dictadura -tot i que l'avi patern, un dels redactors de l'Estatut gallec del 1932 i apartat pel règim franquista com a professor universitari, era “del otro lado”, segons ha dit dies enre-re el mateix Rajoy nèt-, que un alcalde nacionalista governaria la ciutat.

Miguel Anxo Fernández Lores és la persona en qüestió. Alcalde en minoria del 1999 al 2003, i en coalició amb els socialistes des d'aquell any, destaca que “Pontevedra, amb 80.500 habitants censats, 40.000 dels quals donats d'alta a la Seguretat Social, és la ciutat gran de Galícia que més creix, l'única que té un creixement vegetatiu positiu”. A només 18 quilòmetres de Vigo -la capital poblacional del país-, considera que el seu gran mèrit és “haver-nos espolsat el vic-timisme envers Vigo que de fa dècades ens ha caracteritzat”. El centre històric de Pontevedra és reservat del tot qals vianants, i el funcionariat, el comerç i la construcció centren l'activitat de la vila. “Fins i tot hi viu gent que se'n va a treballar cada dia a Santiago [a 65 km]”, afirma Martínez Lores, que, al contrari que López Orozco, observa una major sensibilitat de les conselleries nacionalistes cap a Pontevedra: “És curiós que Vigo, un municipi governat pel PP i objectiu prioritari dels socialistes, rep moltes més inversions que no Pontevedra, de les conselleries socialistes.” Una crítica que s'estén a la Diputació provincial, en mans del PP per poc, “de la qual no rebem ni un duro”. Lores creu que el

El vot a les eleccions autonòmiques

Dades en percentatge

Fent: LAGO PEÑAS, Ignació: Virte e cinco anos de autonomía en Galicia: mudanzas políticas e económicas / C.I.S.

fet que el BNG estiga a la Xunta “afavorirà el nostre resultat del maig als municipis petits, molta gent ens ha perdut la por. A mi, per exemple, em vota molta gent que no se sent nacionalista”.

En què es nota, precisament, que un alcalde d'una ciutat com Pontevedra siga nacionalista? L'implicat enumera algunes decisions, en aquest sentit: “Hem fet una ordenança de normalització lingüística; hem canviat els noms franquistes dels carrers, com ara els del general Mola i la División Azul; fem activitats culturals de tota mena, animem a la lectura en gallec; hem recuperat l'antic traçat romà, que estava ocult; hem rehabilitat el centre històric dins d'una tasca de recuperació de la memòria històrica; hem nomenat fills adoptius de Pontevedra els intel·lectuals galleguistes Castelao i Alexandre Bóveda –afusellat el 18 de març del 1936 tot i ser de dreta–, i mirem de recordar la Pontevedra dels anys vint, quan era la capital de l'efervescència cultural gallega.”

Terra Cha, fi de trajecte. Tornem, però, a les comarques de Lugo. 46 quilòmetres al nord de la ciutat de López Orozco hi ha la de Don Manuel: Vilalba. La tercera ciutat de la província és la capital de la Terra Cha, la terra plana.

L'alcalde del municipi, des de fa dos anys i pel PP, és Gerardo Criado, veterinari. Al despatx de l'alcaldia hi ha un retrat de Fraga de 2 metres per 1,25. A la porta s'hi acumulen camperoles i operaris a manta. És dijous i l'alcalde té visita. La taula és plena de paperassa i de paquets de tabac de marques diverses. Hi ha, també, les claus d'un BMW.

Gerardo Criado és l'alcalde de Vilalba, on va nàixer Fraga. Carme Pernas n'és regidora.

I Criado parla amb afecte extrem de l'expresident: “Sempre ha exercit de vil·lalbès, sempre ha votat ací, però ara ja no podrà, que viu a Madrid. El retrat, li'l va regalar un veí, i ell va donar-lo al poble. Molta gent admira don Manuel.”

“No hi ha tanta dicotomia com la gent fa veure, entre el camp i la ciutat. El PP, com don Manuel, és d'ideologia conservadora i alhora molt progressista; el PP ha sabut reflectir la Galícia de sempre,

tradicional, conservadora, de caràcter individual i heterogeni. La ‘majoria natural’, com diu don Manuel, és de centre, conservadora, progressista i galleguista. Don Manuel ha fet del PP gallec una mena de CiU o PNB, sense ser nacionalista.” L'alcalde, en tot cas, no discuteix que “al si del PP gallec conviuen sensibilitats diverses, tot i que abans era més feiaent allò de la boina i el birret”, i no descarta futurs acords amb el BNG: “Si, més enllà dels gestos, evolucionen, no excloc acords amb ells, en absolut”. Sobre la població rural, Criado diu que “la gent és sàvia, no se li pot enganyar, exigeix, és intel·ligent, tot i que molts no tinguen estudis; els de fora pensen que els portem de les orelles a votar”.

A l'oposició hi ha la nacionalista Carme Pernas. El BNG té tres regidors, com el PSdG, per onze del PP. A Vilalba resideixen 16.000 persones, la gran majoria en poblacions disseminades –al bell mig de la plaça del poble hi ha un bust de Fraga de la seua època de ministre, avui tacat amb esprai negre, que queda tot just enfront de la casa familiar on s'hostatja quan visita el poble, per festes–. “El PP, tot i que cada vegada actua amb més transparència, sap que ara perdrà regidors. Queda la mentalitat d'alguna gent gran: si l'alcalde et fa cas, l'has de votar, penses que és un favor personal, però la gent no és ximple i veu que Fraga no ha fet tant pel poble”, adverteix Pernas. “Cada vegada hi ha menys *carreteo*, allò de pagar un conductor per dur la gent a votar. En tot cas, el 10% de la gent va al col·legi electoral així.”

In crescendo, però al capdavant la Galícia tòpica que es percep de lluny.